

СУТНІСТЬ СИНЕРГІЇ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ЇЇ ВИДІВ У ДОСЛІДЖЕННІ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР

Д. В. Колесніков, аспірант, Державний вищий навчальний заклад «Криворізький національний університет», oafa_ktu@mail.ru

Методологія дослідження. На основі методу теоретичного узагальнення поглядів науковців на сутність поняття «синергія» уточнено зміст та виявлено основні її види, притаманні інтеграційним процесам. Застосовуючи комплексний підхід, що враховує широке коло напрямів діяльності підприємств, обґрунтовано необхідність удосконалення класифікації видів синергії, що виникають внаслідок створення цими підприємствами вертикально-інтегрованої структури. Використовуючи фасетний метод виділено нові класифікаційні ознаки та види синергії вертикально-інтегрованої структури, обґрунтовано необхідність дослідження їх взаємовпливу.

Результати. Обґрунтовано необхідність визначення сутності синергії у дослідженні вертикально-інтегрованих структур. Виявлено, що серед науковців не існує єдності у трактуванні поняття «синергія». Визначено, що головною властивістю синергії є її неадитивність. Узагальнено наукові погляди на формування видів синергії та надано визначення сутності оперативної, фінансової, управлінської та інвестиційної синергій. Обґрунтовано необхідність врахування й інших видів синергії за місцем її виникнення, зокрема, синергії фінансового стану вертикально-інтегрованої структури. Запропоновано нові класифікаційні ознаки та види синергії вертикально-інтегрованої структури, що їм відповідають. Головною особливістю визначення синергетичного ефекту вертикально-інтегрованої структури є взаємний вплив різних видів синергії. У зв'язку з цим, при визначенні загального синергетичного ефекту вертикально-інтегрованої структури запропоновано враховувати взаємну синергію, що утворюється в результаті взаємозв'язку окремих видів синергії між собою.

Новизна. Удосконалено класифікацію видів синергії, що виникає при створенні і функціонуванні вертикально-інтегральної структури шляхом поділу її за масштабом прояву – на локальну, сегментну та загальну, за стадіями життєвого циклу – на синергію на стадіях створення, розвитку, стабільності, старіння і ліквідації вертикально-інтегрованої структури, а також виділення в ознаці «за місцем виникнення» синергії фінансового стану. Вперше запропоновано визначати сумарний синергетичний ефект, що виникає внаслідок взаємовпливів різних видів синергії між собою – «синергетичний ефект синергії».

Практична значущість. Зроблені пропозиції та отримані результати дозволяють створити методичну базу для практичного вирішення проблеми оцінки і підвищення ефективності функціонування вертикально-інтегрованих структур.

Ключові слова: синергія, синергетичний ефект, вертикально-інтегрована структура, класифікація.

Література.

1. Люкшинов А.Н. Стратегический менеджмент: учеб. пособ. [для вузов] / А.Н. Люкшинов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 375 с.

Lyukshinov A.N. Strategicheskiy menedzhment: ucheb. posob. [dlya vuzov] / A.N. Lyukshinov. — М.: YuNITI-DANA, 2000. — 375 s.

2. Мельник Л. Г. Синергетична основа маркетингових інновацій [Текст] / Л. Г. Мельник, І. Б. Дегтярьова // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2010. — №1. — С. 67–77.

Melnyk L. G. Synergetychna osnova marketyngovykh innovatsiy [Tekst] / L. G. Melnyk, I. B. Degtyaryova // Marketyng i menedzhment innovatsiy. — 2010. — №1. — S. 67–77.

3. Гриньов А. В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А. В. Гриньов. — Донецьк, 2004. — 36 с.

Grynyov A. V. Strategiya innovatsiynogo rozvytku pidpryyemstva: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya d-ra ekon. nauk: spets. 08.06.01 «Ekonomika, organizatsiya i upravlinnya pidpryyemstvamy» / A. V. Grynyov. — Donetsk, 2004. — 36 s.

4. Ищенко С. М. Слияние и поглощение компаний: оценка эффекта синергии: монографія [Текст] / С. М. Ищенко. — К.: Науковий світ, 2007. — 95 с.

Ishchenko S. M. Sliyaniye i pogloshcheniye kompaniy: otsenka effekta sinergii: monografiya [Tekst] / S. M. Ishchenko. — К.: Naukoviy svit, 2007. — 95 s.

5. Князева Е. Н. Основания синергетики. Синергетическое мировоззрение [Текст] / Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов. — М.: КомКнига, 2005. — 240 с.

Knyazeva E. N. Osnovaniya sinergetiki. Sinergeticheskoye mirovozreniye [Tekst] / E. N. Knyazeva, S. P. Kurdyumov. — М.: KomKniga, 2005. — 240 s.

6. Оценка бизнеса: учеб. [для вузов] / Под ред. А. Г. Грязновой, М. А. Федотовой. — М.: Финансы и статистика, 2005. — 736 с.

Otsenka biznesa: ucheb. [dlya vuzov] / Pod red. A. G. Gryaznovoy, M. A. Fedotovoy. — М.: Finansy i statistika, 2005. — 736 s.

7. Марченко В. М. Методичні підходи до оцінювання синергетичного ефекту злиття і поглинання [Текст] / Марченко В. М. // Актуальні проблеми економіки. — 2011. - №4(118). — С. 135–142.

. Marchenko V. M. Metodichni pidkhody do otsinyuvannnya synergetychnogo efektu zlyttya i poglynannya [Tekst] / Marchenko V. M. // Aktualni problemy ekonomiky. – 2011. – №4(118). – S. 135–142.

8. Решетило В. П. Економічна синергетика реалізації ринкового потенціалу інституціональних систем: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.01.01 «Економічна теорія» / В. П. Решетило. – Харків: ХНУ, 2006. – 34 с.

Reshetylo V. P. Ekonomichna synergetyka realizatsiyi rynkovogo potentsialu instytutsionalnykh system: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya d-ra ekon. nauk: spets. 08.01.01 «Ekonomichna teoriya» / V. P. Reshetylo. – Kharkiv: KhNU, 2006. – 34 s.

9. Сабадирьова А. Л. Потенціал промислового підприємства: організація оцінки [Текст] / А. Л. Сабадирьова // Механізм регулювання економіки. – 2011. – №4. – С. 115–121.

Sabadyryova A. L. Potentsial promysloвого pidpryyemstva: organizatsiya otsinky [Tekst] / A. L. Sabadyryova // Mekhanizm regulyvannya ekonomiky. – 2011. – №4. – S. 115–121.

10. Капітанець Ю. О. Використання принципів синергетики в розвитку стратегічного управління підприємствами / Ю. О. Капітанець // Сталий розвиток економіки. – 2010. – №8. – С. 146–151.

Kapitanets Yu. O. Vykorystannya pryntsyviv synergetyky v rozvytku strategichnogo upravlinnya pidpryyemstvamy / Yu. O. Kapitanets // Staliy rozvytok ekonomiky. – 2010. – №8. – S. 146–151.